

MonoMentum

Czeglédi Boglárka

Nyugat-Magyarországi Egyetem, Berzsenyi Dániel Pedagógusképző Kar

Vizuális-és környezetkultúra-tanár, Játék-és szabadidő-szervező tanár

Témavezető: Dr. Hübler János Mihály

A mű személyes indíttatású. A sorozat egy halál eseményt mutat be, saját környezetemen belül, saját nézőpontomból feldolgozva.

A meggyötört ember „jelenségét”, a lét törekénységét szeretném ki fejezni az alkotáson keresztül. Alkotásaimban egyéni megrázkódtatások jelennek meg, amelyek létjogosultsága szoros kapcsolatban van a társadalmi traumákkal, és ez fordítva is igaz, a szociológiai problémák az egyének életmódjában is nyomot hagynak.

A témám kulcsszavai a betegség, rák, búcsú, remény, halál, elengedés, családi kapcsolatrendszer, ezzel kapcsolatban elsősorban saját tapasztalataimat közlöm.

A művészetben gyakran előforduló tárgykör a trauma, traumatikus események, egyrészt személyes életművekben, másfelől pedig közösségi szinten, történelmi események, háborúk, társadalmi változások, ellentmondások nyomán reflektálnak rá az alkotók. Jó példa erre William Kentridge dél-afrikai művész, aki megrázó politikai-társadalmi eseményeket költői allegóriákká változtat műveiben. Munkáinak bensőséges jellege, fekete-fehérre épülő szénrajzai, sorozatai rokoníthatóak műveimmel is, főleg az egyik általam nagyon kedvelt a Journey to the Moon című animációs filmjében látható absztrakt rajzai. Közös pont még az idősíkok váltakozása, Kentridge a jelenből indul ki, de a múltból merít, majd előre halad az időben. Sorozatomban én is a múlt eseményeiből inspirálódok, ugyanakkor fontos a jelen álláspont és jövő kérdésköre is.

Művem címe a monológ és a momentum szavakból született, ami egyrészt utal a belső vívódásra másfelől pedig a kimerevített pillanatra. A képek fejembe égetett pillanatokot vetítenek, például a betegség kiderülését, a biztatást, az elbúcsúzást a kórházban, a belső űrt, az üresség érzését, édesanyámmal és a testvéremmel való kapcsolatrendszert.

Festményeim az absztrakt expresszionizmus stílusjegyeit hordozzák, de az erőteljes színezet helyett a fekete és szürke árnyalatai uralják a fehérre festett lemezeket. A képek keletkezésénél a tudatos komponálás mellett az elragadtatott érzelmi állapot is fontos szerephez jutott. Az absztrakt expresszionista művészek közül inspiratív módon hatott rám Cy Twombly munkássága. Bár egyetlen irányzathoz sem csatlakozott hivatalosan, munkásságát mégis absztrakt expresszionista gyökerek hatják át. Korai minimalista absztrakciói áttételesen idézték meg a „primitív” művészetet. Segített felszámolni az absztrakt expresszionizmust, egy ideig eljátszott a minimalizmussal is, de megidézte a konceptualizmus néhány alapkérdését is, pályája során mindig kívülálló maradt.

A festés folyamatát lelki gyakorlatként éltem át, ezért is alkalmaztam a gesztusfestészetet. Az absztrakció formáin belül jellemző még a tasizmus. A fehérre alapozott felületen fekete festékkel és tussal dolgoztam. A vonalak lendülete a kalligráfiát eleveníti meg, ami távolkeleten a művészetnek fontos és kifinomult része. Az írás rögtönzött mozdulatai és folyamatossága mellett az esztétikussága vonz benne. Ezt műveimben expresszív felületekkel vegyíttem, az ellentét a meditatív jelleg és az erőteljes gesztusok között csupán látszólagos, érzelmeim kifejezésében szintézist alkotnak, egységbe olvadnak egymással.

A festés a testtel való gondolkodás, a test uralma az „anyag”, a médium fölött, különösen igaz ez az akciófestészetre. A festés megfeythetetlen mozgás, akárcsak a sorozatom tartalmában megjelenő fontos elem, a betegség a testben való biológiai mozgásával, helyváltozásával kapcsolatban is elmondható ez. Számos művész hozott létre olyan alkotásokat, amelyek a mozgással foglalkoznak, főleg az op-arttal rokonságot mutató kinetikus irányzat alkotói. A kinetizmusnak a kalocsai származású Nicolas Schöffer volt az egyik elindítója. Művészetében kiemelkedő szerepe van az idődinamizmusának. 1960-62 között készítette el a Chronos-sorozatának 6 darabját, ebben a korában kidolgozott dinamikai alapelveket hangolja össze, így különböző mozgási és optikai fázisok az időt emelik ki a szobron belül és azon kívül, attól függetlenül. Egy másik sorozata a Mikroidők-sorozat darabjainak hatása abban van, amelyekkel az emberi felfogóképesség küszöbén is, soha nem látott vizuális összefüggésekre hívják fel a figyelmet. A fénynyalábokkal való manipuláció eszközeiről, a tükrözéseket és visszaverődéseket koncentráló homorú és domború tükrökről, fénymegszakító tárcsákról beszélünk. A svájci születésű Jean Tinguely amellet hogy szintén az irányzat meghatározó művésze, „metamechanikusnak” nevezett szerkezetei alkotóművészek sorozataira is reflektálnak, mint például a Meta-Kandinszkij-sorozat vagy a Meta-Malevics-reliefek.

A sorozaton belül a mozgás eszmeiségének megjelenésén és az automatizmuson túl az ábrázolás is szerepet kapott.

A sorozat spontán, mégis kidolgozott kompozíciókat hoztam létre, ahol a vonal, a foltok és a telített – telítetlen „minőség” kaptak hangsúlyt. Minden darab egyszeri gesztusból született meg. Az egyébként figurális indíttatású ábrázolásmód elveszti jelentőségét és érzelmek megszemélyesítője lesz elsősorban.

A széria 6 darabból áll. A számok sűrűn hordoznak szimbolikus jelentést, a hatos szám többnyire egyensúlyt szimbolizál, sőt az ókori Görögországban a tökéletes szám fogalmával hozták összefüggésbe, ezen kívül pedig a Szentírásban is jelzésértékű. Az én esetemben többnyire célszerű oka van, minimum 6 képre volt szükségem ahhoz, hogy kifejezzem magam a témakörömmel kapcsolatban. A daraboknak külön is adtam címet, mert nem csupán az

általam bemutatott állomások szoros kapcsolatáról van szó, hanem külön-külön is érzéseket, helyzeteket jeleznek. A címek: Metasztázis, Remény vagy búcsú!?, Elengedés, Űr, 3, Mi történik?

A Metasztázis görög eredetű szó, az áttétet jelenti, utal a betegségre, amely számos esetben gyógyíthatatlan.

A Remény vagy búcsú!? édesapám és édesanyám ölelését mutatja be többek között, a betegség kiderülte után.

Az Elengedés: 3-an együtt, és külön-külön elbúcsúztunk édesapámtól a kórházban.

Az Űr a belső ürességre utal.

A 3 cím, hármunk kapcsolatának változásaira utal.

A Mi történik? a tudatunkban lévő dolgokról nem akarunk tudomást venni, de lehet, hogy nem is tudunk – ezt fejezi ki.

Fekete-fehér kontrasztra építettem (ahogy eddigi munkáimban is), ahol a színek jelentésbeli tartalmakat is kifejeznek. A témakör tekintetében a fekete elsősorban a gyászt szimbolizálja és az ebből adódó örökös körforgást, de az örökkévalóság állapotát is, továbbá a hallgatás, világűr, titkok, az éjszaka kifejezése többek között. A fehér szoros kapcsolatban áll a halállal, utal a transzcendenciára, a fényre, a tisztaságra vagy a tisztaság utáni vágyra, de ezek nem feltétlenül csak a megfoghatatlanra vagy a földön túli léttel hozhatók összefüggésbe képeimnél.

Az anyagválasztásnál falemezt választottam, egyrészt a sima felülete, másrészt pedig a keménysége miatt, így vízszintesen és függőlegesen is könnyű vele dolgozni, nálam az előbbi a jellemző. A méretarány 100X68 cm.

A képeket falon kitéve képzelem el, közöttük 10 cm köztes távolsággal.

A téma folytatását fotó és videó műfajban képzelem el, illetve térbeli megvalósítással is kísérleteznék.

A művészet gyógyító ereje is foglalkoztat. Öngyógyító hatását is tapasztaltam, amelyet szeretnék másokra is kivetíteni, ezért jövőbeli projekcióként egy olyan tér létrehozásával foglalkoznék szívesen, amelyben az ott lévő alkotások spirituális hatásával gyógyító erőt sugároznak a befogadó felé. Ennél a térnél a helyspecifikusság is fontos pont lenne, a képeknek otthont adó térhez, építményhez zárandókút révén lehetne eljutni. Maga a szerkezet is egy átgondolt koncepciót képviselne, azon túl, hogy „képtárként” funkcionálna.